

TRAUMA & VEERKRACHT

RIA GOEDHART 2017

MUZIEK: DNA IN THIS TOWN

(PIANO VERSIE VAN [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=_PD43KELEO4](https://www.youtube.com/watch?v=_PD43KELEO4))

)
)

Jamila, 7 jaar.

Jamila ligt op school vaak met haar hoofd op de tafel en oogt moe.

“Ze heeft haar werk vaak niet af en staart vaak voor zich uit. Ik moet vaak langs om haar bij de les te betrekken”, zegt de leraar.

Op school vertelt ze soms enge verhalen. De leraar weet niet of ze fantaseert of dat ze die dingen echt heeft meegemaakt.

Jamila, 7 jaar.

Jamila komt uit Eritrea. Ze is samen met haar moeder en oudere broer naar Nederland gekomen. Haar vader is achtergebleven. Jamila is 's avonds bang als ze naar bed moet. Vaak wordt ze 's nachts wakker van angstige dromen. Ze pakt geregeld de foto van haar vader en huilt dan zachtjes.

Mohammed, 11 jaar.

Mohammed heeft de neiging er snel op los te slaan. In de klas houdt de leraar hem voortdurend in de gaten om ruzies te voorkomen. Hij is moeilijk te corrigeren.

“Hij heeft geen vriendjes en verstoopt zich meestal in de pauze”, vertelt zijn leraar.

Vaak vraagt hij zich af wat er allemaal achter de trieste blik van Mohammed schuilt gaat.

Mohammed, 11 jaar.

Mohammed komt uit Syrië. Zijn vader is daar voor zijn ogen doodgeschoten. Zijn moeder heeft dat vertelt bij de intake op school. Ze wil er verder niet over praten. Dat is het beste, heeft ze gezegd.

Mohammed vindt dat ook. Al is er één juf op school waar hij best meer aan wil vertellen. Als ze samen zijn en taallessen voorbereiden. Maar hij heeft zijn moeder nu eenmaal beloofd er niet over te praten.

Tayma, 13 jaar.

Tayma babbelt met iedereen honderduit, kent geen verlegenheid en kan ongedwongen lachen.

De leraar ziet na schooltijd Tayma regelmatig met haar vader wandelen. Haar vader is blind.

Tayma leert snel en spreekt al een aardig mondje Nederlands. Ze is zorgzaam en staat altijd direct klaar om anderen te helpen. De leerlingen in de klas mogen haar graag.

Tayma, 13 jaar.

Tayma komt uit Afghanistan. Ze is een vrolijk meisje. Haar ouders zijn zwaar belast door wat zij hebben meegemaakt. Vader is zodanig gemarteld dat hij blind is geworden en moeder kan de psychische belasting nauwelijks aan. Tayma accepteert echter de handicap van haar vader en neemt hem dagelijks mee voor een wandelingetje.

Ali, 15 jaar

Ali is een intelligente jongen. Hij leert makkelijk en doet goed mee in de klas. Hij is ambitieus en wil graag alles perfect doen. Als hij iets niet weet, schaamt hij zich diep.

Hij heeft niet veel contact met de andere leerlingen. Hij speelt thuis graag oorlogsspelletjes. In de klas maakt hij gedetailleerde oorlogstekeningen.

Soms is hij erg boos en voelen de leerlingen dat ze niet bij hem in de buurt moeten komen. Soms ziet hij er verdrietig uit en zondert zich af.

“Het is moeilijk hoogte van hem te krijgen”, zegt de leraar. “Cognitief komt het wel goed met hem, “maar sociaal-emotioneel verloopt het moeizaam.”

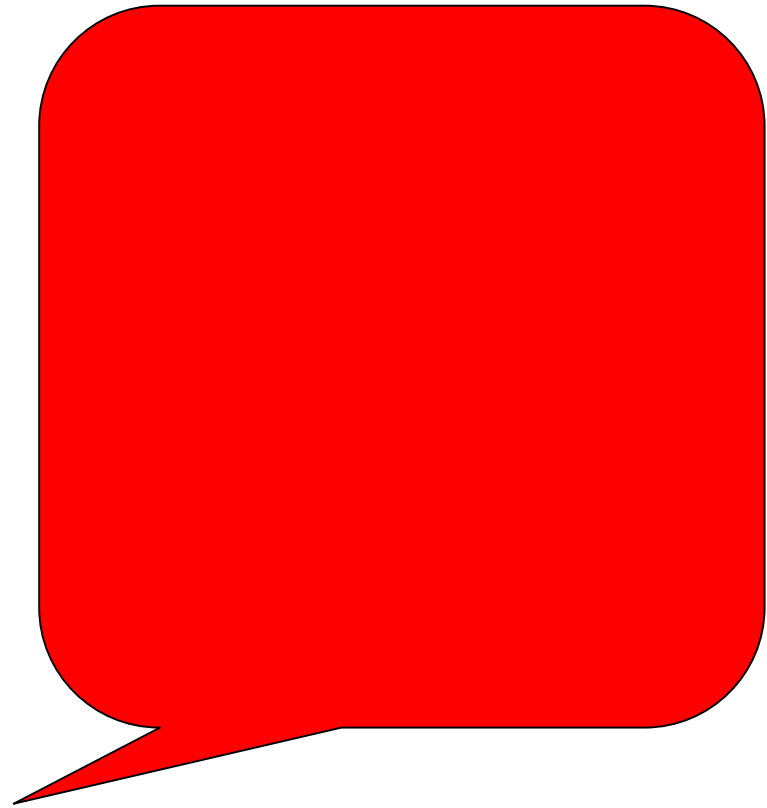
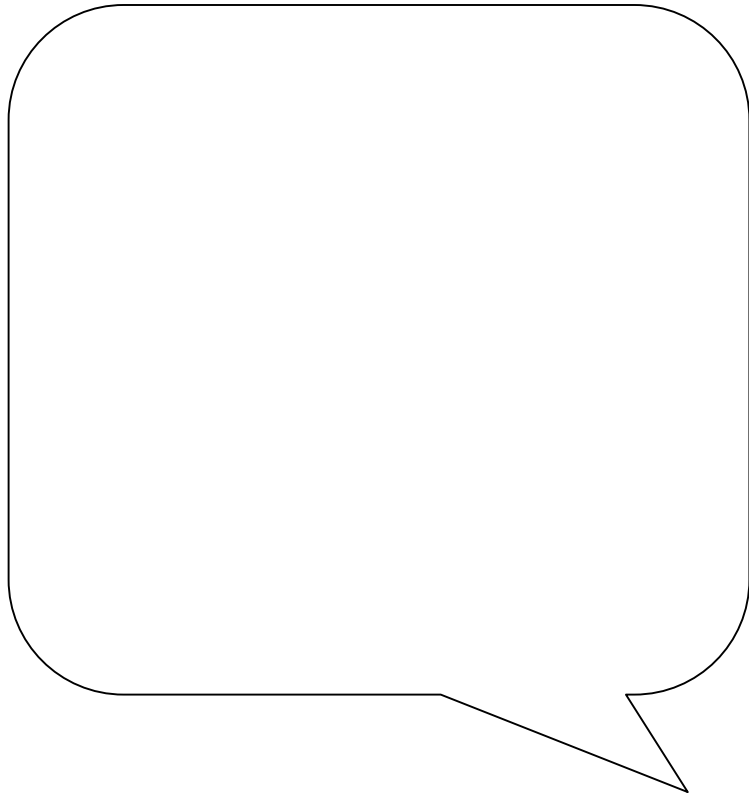
Ali, 15 jaar

Ali

Ali komt uit Syrie, hij is met zijn oma naar Nederland gekomen. Zijn ouders wilden ook mee, maar werden tegengehouden bij de grens omdat hun papieren niet in orde leken. Ali en zijn oma dachten dat ze met het volgende vliegtuig zouden komen, maar ze kwamen niet. Ali droomt vaak van zijn ouders. Zijn oma en hij zijn veilig in het nieuwe land, maar als hij van zijn ouders droomt voelt het alsof al zijn botten zijn gebroken. Soms is hij boos, soms heel verdrietig.

5

Komt dit bekend voor?

Auteur	Uitspraken over trauma bij vluchtelingkinderen
Marine Delfos	 <p>“Ik zie mensen te snel aan de haal gaan met het idee van vlucht en trauma. Ze verliezen het kind uit het oog. Ze hebben te weinig aandacht voor het taalprobleem. Ze willen aan de gang met trauma, zonder echte kennis van wat dit betekent. Maar meestal heeft het kind een normale vraag die om opvoeden in plaats van behandelen vraagt.”</p>
Marc Dullaert	 <p>“Er wordt te weinig gekeken naar hoe het met de geestelijke gezondheid van deze kinderen gaat... Dit zijn kinderen die getraumatiseerd zijn...ze hebben geweld ondervonden of geweld gezien..”</p>
Leonie Coppens	 <p>“Toch kampen de meeste vluchtelingenkinderen en gezinnen met de gevolgen van trauma.”</p>
Willem De Jong	 <p>“Bij vluchtelingenkinderen en jonge asielzoekers is bijna per definitie sprake van trauma.”</p>

1. Wat weten we over trauma?
2. Wat kan de leraar doen (en wat niet)?
3. Wat als de leerlingen de taal nog niet meester zijn?

PSYCHOTRAUMA=
psychische gevolgen
van één of meer heftige gebeurtenissen
waarbij iemand zich bedreigd
en emotioneel overweldigd heeft
gevoeld.

Verschillende soorten trauma's

- enkelvoudig of acuut trauma;
- chronisch trauma;
- complex trauma.

verwaarlozing
ontwrichting
gebrek-aan-structuur oorlog
negatieve-interacties verlies
beperkte-mishandeling politiek-geweld
terreur mogelijheden
vlucht temperament
gebrek-aan-routine armoede
drugproblemen ziekte criminaliteit
bedreiging handicap stress misbruik
onzeikerheid vroegegeboorte discriminatie
infecties psychische-problemen onveiligheid
achterstandswijken wonden
gezinsproblematieken
ziekten marteling
seksueel-geweld scheiding
ontberingen
bombardementen

harmonieuze-partnerrelatie
acculturatie-strategieën
accepteren-van-hulp
taalvaardigheid
expressiviteit
veerkracht
vermijding
hoop
zelfwaardigheid
sociale-competenties kennis
bovengemiddeld-IQ
religie zelfvertrouwen
positieve-relaties onderwijs
conflictoplossend-vermogen sociale-steun
probleemoplossend-vermogen

veilige-gehechtheid
zelfwaardiging

- agressief gedrag en opstandig gedrag;
- gevoelens niet onder controle hebben;
- niet leren van correcties;
- zich terugtrekken;
- complimenten niet in ontvangst kunnen nemen;
- onhandigheid in sociale contacten;
- de controle willen houden;
- claimen van de leerkracht of andere kinderen;
- perfectionisme;
- concentratieproblemen;
- planningsproblemen;
- impulsiviteit;
- weinig inzicht in oorzaak-gevolgrelaties;
- wisselende prestaties;
- ongeïnteresseerde houding;
- seksueel wervend/grensoverschrijdend gedrag.

Signalen

Executieve functies	Geheugenfuncties	Taal
<p>overzicht houden; doelen stellen; volgorde van handelen aanbrengen; stap voor stap taken uitvoeren; onderscheiden welke informatie wel of niet relevant is; de aandacht langer vasthouden; het eigen functioneren evalueren en bijstellen; (creatief) problemen oplossen; schakelen tussen taken.</p>	<p>lesstof onthouden; lesstof koppelen aan bestaande kennis; terughalen van opgeslagen kennis; reproduceren uit het lange termijn geheugen.</p>	<p>taalontwikkeling; basale taalvaardigheden; uitdrukkingsvaardig- heden; talige informatieverwerking; motivatie; positieve overtuigingen en gevoelens.</p>

Wat kan de leraar doen?

Schoolniveau

- fysieke veiligheid;
- veilig schoolklimaat;
- interdisciplinaire samenwerking.

Groepsniveau

- sociaal-emotioneel leren (SEL);
- voorspelbaarheid;
- connect before correct;
- time-in in plaats van time-out;
- zelfregulatie;
- stressbestrijders;
- executieve functies .

Individueel niveau

- triggers;
- EHBO doos;
- onzichtbare koffer;
- verwachtingen;
- talenten en interesses;
- co-regulator;
- zelfregulatievaardigheden;
- focus;
- belonen.

EN wat niet?

1. Brengt de leerling de veiligheid van anderen voortdurend in gevaar?
2. Zijn de interventies voor langere tijd aangeboden en hebben zij geen of nauwelijks effect?
3. Heeft de leerling voldoende hersteltijd gehad?

Hulpverlening

Vraag

Bekijk de interventies (katern werkbladen).

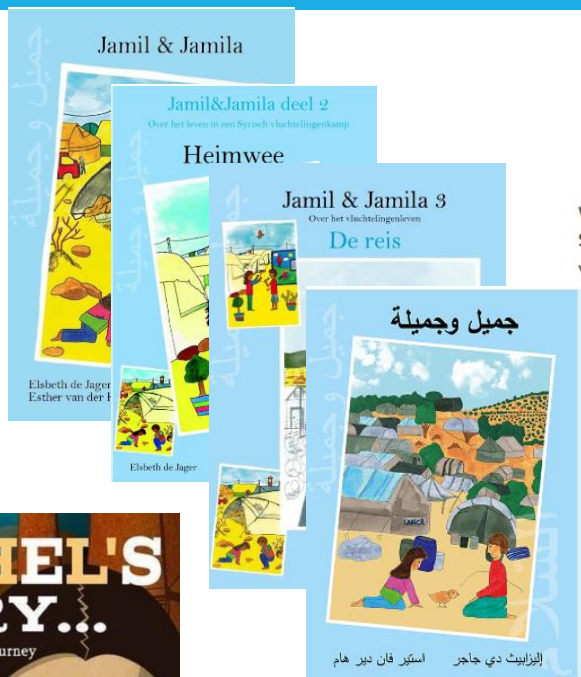
Welke zijn bruikbaar in jouw klas?

Welke zijn geschikt voor leerlingen die de taal nog niet meester zijn?

Met welke interventies heb jij goede ervaringen?

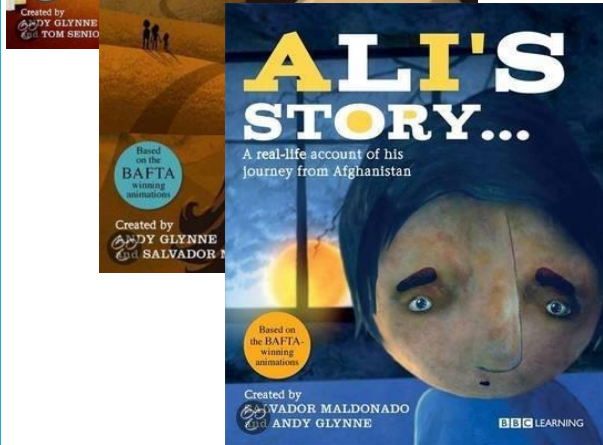
schoolniveau	groepsniveau	Individueel niveau
<ul style="list-style-type: none">➤ fysieke veiligheid;➤ veilig schoolklimaat;➤ interdisciplinaire samenwerking;	<ul style="list-style-type: none">➤ sociaal-emotioneel leren (SEL);➤ voorspelbaarheid;➤ connect before correct;➤ time-in in plaats van time-out;➤ zelfregulatie;➤ stressbestrijders;➤ executieve functies;	<ul style="list-style-type: none">➤ triggers;➤ EHBO doos;➤ onzichtbare koffer;➤ verwachtingen;➤ talenten en interesses;➤ co-regulator;➤ zelfregulatievaardigheden;➤ focus;➤ belonen;

TIPS

Welkom bij de cursus:
Steun bieden aan
vluchtelingkinderen.

Vluchtelingkinderen hebben
veel stressvolle
gebeurtenissen meegemaakt. In
deze cursus leer je hoe jij als
leraar de natuurlijke
veerkracht van
vluchtelingkinderen kunt
versterken en zo kunt bijdragen
aan hun herstel.

Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen

Een praktisch handboek voor het basisonderwijs

Leony Coppens Carina van Kregten Marthe Schneijderberg

ISBN 9789088505621 | 272 Pagina's | Paperback | 3e druk, 2017

Samenleren op een superdiverse school

Ria Goedhart

ISBN 9789088508141 | Paperback | 1ste druk, 2018 | Verwacht maart 2018

Volg ons op facebook:

<https://www.facebook.com/Begeleiden-van-leerlingen-met-een-vluchtelingachtergrond>